

155. Keszthely, Plébániatemplom és ferences kolostor; Várkert (MRT 1. k. 21/50.lh., KÖH 10547; 30387) (Zala megye) Kö, Kk, Kú

2010. november 30. és 2011. január 27. között került sor a lelőhelyek kutatására.

A rendház földszintjén 5 kutatóárkot, pincéjében 2 kutatóárkot nyitottunk. Az I. helyiséget 2 kutatóárral vizsgáltuk (I/1 és I/2). Az I/1 kutatóárokban kb 120,11 Bfm szinten egy K–Ny-i futású, 50 cm széles, 30 cm mély árkot figyeltük meg, ami a monostor Ny-i falába csatlakozott. Az árok kora bizonytalan. A monostor Ny-i falának belső falsíkja előtt a kutatóárokra merőlegesen egy I/2 jelű árkot húztunk, hogy a falkutatás során megfigyelt befalazott kapunyílás méretéhez további adatokat szolgáltatassunk. A falsík É-i oldalán 120,92 Bfm magasságon megtaláltuk a középkori kapunyílás barokk kori átalakításakor elhelyezett küszöbkövét.

A II. helyiségben szintén 2 kutatóárkot nyitottunk, egy É–D-it (II/1) a helyiség hossz tengelyében és erre merőlegesen egyet a helyiség K-i részén (II/2). A II/1-es kutatóárokban 120,38–73 Bfm szinten 2 egymással érintkező (egymáshoz épített), párhuzamosan futó falat találtunk. A Ny-i fal vastagsága 80 cm, a K-i fal szélessége 60–70 cm. A falak bizonyosan a Turco féle alaprajzon ábrázolt Ny-i szárny belső zárófalai voltak. Valószínűleg az első folyosó síkfödém volt, később mikor átboltozták a belső falat megerősítették. A II/2-es kutatóárok közepén 119,69 Bfm szinten egy cölöplyuk foltja jelentkezett. A cölöplyuk É-i fele a kutatóárok fala alá futott. A cölöplyukat a magas talajvízszint miatt nem sikerült teljesen feltárnunk.

A monostor mai folyosóján nyitott IV/1 sz. kutatóárokban 119,56 Bfm szinten egy K–Ny-i tájolású csontváz részletét tártuk fel. A csontváz deréktől felfelé eső része, a monostor Ny-i barokk fala (a mai folyosó Ny-i fala) alá futott. A csontváz mellett mellékletet nem találtunk. A csontváz lábaitól K-re 119,43 Bfm szinten egy másik csontváz lábfejei kerültek napvilágra. A kutatóárok É-i falában egy objektum metszetét regisztráltuk, amiből késő középkori kerámiatöredékeket és apró csontdarabokat gyűjtöttünk. Ebből egyértelművé vált, hogy ez a terület a középkorban a kolostorudvarhoz tartozott.

A pince tengelyében nyitottuk meg a III/1 kutatóárkot, ami negatívnak bizonyult. A pince D-i falsíkja előtt a III/1 kutatóárokra merőleges III/2 kutatóárok közepén 119,83 Bfm szinten jelentkező hulladék gödör és egy a kutatóárok É-i falában fekvő sír szuperpozícióját rögzítettük. A sírt, mivel az vastag betonréteg alatt a kutatási területen kívül esett, nem tártuk fel. A hulladék gödör É-i felét a sír elpusztította, D-i feléből késő középkori kerámiatöredékek, csontok, és üvegtöredékek kerültek elő. A III/1. árok a jelenlegi padlószintről indult, amely mélyebben volt mint a II. helyiségben talált É–D-i irányú fal alapozása. Így egyértelművé vált, hogy a barokk pince kiásásakor a középkori falat megsemmisítették.

Az I. helyiségben 2 járósínt tudunk elkülöníteni: az alsó járósínt –120 cm-en, a felső járósínt –70/–80 cm-en jelentkezett. A II. helyiségben –70 cm-en és –50 cm-en sikerült járósínteket megfogni. A IV. szelvény metszetének tanúsága szerint –100 cm-en volt a középkori falhoz tartozható erede-

ti külső járósínt, –60 cm-en a barokk építkezés járósíntje. A IV. helyiségben (barokk pince) a mai járósínt alatt 2 szintet sikerült megtalálni, az alsó –50 cm-en a felső –20/40 cm-en jelentkezett.

VÁNDOR LÁSZLÓ

156. Keszthely határa (Zala megye) U, LT, Ró

A 71-es sz. főút Keszthelyt elkerülő szakaszának építéséhez kapcsolódóan a zalaegerszegi Göcseji Múzeum munkatársai az alábbi feltárásokat végezték.

Lendl Adolf u. (KÖH 58885): 2010-ben egyrészt a lelőhely bővülését tapasztaltuk, másrészt pedig azt, hogy a korábban depóként kijelölt terület alatt is objektumok várhatóak, ami 2011-ben két részletben további feltárásokat tett szükségessé.

2011. március 16. és április 27. közt a főpályán először a lelőhelybővüléssel érintett 2650 m²-en végeztük el a feltárást. Változatlanul a dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrájának településéhez tartozó objektumok domináltak (újabb 2 hosszúház cölöpnymoi, nagy méretű gödrök és árkok, melyek leletanyaga továbbra is főként kerámiatöredék, patics és állatsont), de előkerült néhány római kori gödör is.

Az októberi feltárás során egybenyitott újabb 3000 m²-en a már jól ismert középső neolitikus település újabb emlékei mellett szép számban kerültek elő egy késő vaskori majorság objektumai is. Többek közt lakóházakat és kisebb gazdasági épületet, egy cölöpépítményt, kutat, egy edényegető kemencét, egy sütőkemencét, több gabonásvermet és cölöplyukakat is feltártunk. A jelenségek közül kiemelkedik egy áldozati gödör, melyben egymáson egy kifejlett gímszarvas bika és egy borjú teljes csontváza feküdt, melyek a kelták arató- és hálaünnepük alkalomával Cernunnus istennek tartott szertartásának újabb értékes emlékei Zala megyében.

Az őszi humuszolás során egyértelműen sikerült lehatárolnunk a nagy kiterjedésű lelőhely ÉNy-i és DNY-i szélét.

Munkatárs: Simmer Livia régész.

STRAUB PÉTER

Téglagyár (MRT 1. k. 21/11 lh., KÖH 10508 és KÖH 44190): A két különböző számon nyilvántartott lelőhelyen több alkalommal is csontvázas sírok kerültek elő, köztük 1954-ben Zala megye leggazdagabb hun kori temetkezése. Az örökségvédelmi hatástanulmányhoz 2008-ban végzett terepbejárás során nem lehetett a lelőhely kiterjedését egyértelműen meghatározni, a terület részbeni beépítettsége és a növényzet miatt ugyanis nem voltak ideálisak a feltételek.

A 2011. március 25–28. közt, 810 m²-en, 40–50 cm mélyen lehumusztolt felületen síroknak nem találtuk nyomát, egymástól viszonylag távol azonban négy objektum került elő, melyek közül kettő a betöltésükből előkerült leletanyag alapján a késő középkorra keltezhető, a másik kettőben csupán faszén és patics volt.

Munkatárs: Simmer Livia régész.

STRAUB PÉTER